



TÜRKİYE'DE TARIMIN DURUMU

AKP İktidarının 18 Yıllık Bilançosu

BİRLİKTE ÜRETİP HAKÇA PAYLAŞACAĞIZ

2021

TÜRKİYE'DE TARIMIN DURUMU

AKP İktidarının 18 Yıllık Bilançosu

TÜRKİYE'DE TARIMIN DURUMU
AKP İktidarının 18 Yıllık Bilançosu

Cumhuriyet Halk Partisi Yayınları
1. Baskı, Ankara, Temmuz 2021

BASKI VE CİLT: MİKİ MATBAACILIK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ
Matbaacılar Sitesi 1516/1 CaddeNo: 27 İvedik / Ankara
Telefon : 0 (312) 395 21 28

*Bu kitabın tüm hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek
metin, gerek görsel malzeme Cumhuriyet Halk Partisi'nden izin alınmadan hiçbir
yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.*

Cumhuriyet Halk Partisi Yayınları
Adres: CHP Genel Merkezi, Anadolu Bulvarı No:12 Söğütözü, Ankara
Telefon : +90 (312) 207 40 00
Faks : +90 (312) 207 40 39

HAZIRLAYANLAR:

Emine Doğan | Grafik Tasarımcı

Çelik Özdemir | İktisatçı

Gazi Kutlu | Ziraat Mühendisi

BİRLİKTE ÜRETİP HAKÇA PAYLAŞACAĞIZ

2021





Efendiler! Milletimiz çiftçidir. Milletin çiftçilikteki çalışmasını yeni ekonomik tedbirlerle son hadde eriştirmeliyiz. Köylünün çalışmasının neticeleri ve verimleri kendi menfaati lehine son hadde çıkarmak ekonomik siyasetimizin temel ruhudur.

M. Kemal Atatürk







Dünyadaki açlık ciddi bir sorun olarak her yıl biraz daha belirgin bir hale geliyor. Özellikle pandemi sürecinde gıda arzında yaşanan sorunlar gıdaya erişemeyen insan sayısında ciddi bir artışa neden oldu. Küresel ısınma ve iklim değişikliği, acımasız rekabet, gıdaya sahip olma gibi etkenler tarım ve gıdanın sektörünün gelecekte de vazgeçilmez olduğunu ortaya koydu.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) "**Dünya Gıda Güvenliği ve Beslenme Durumu 2020**" raporuna göre 2014 yılından itibaren gıdaya erişim güçlüğü çeken insan

sayısı her yıl 10 milyon kişi arttı. Aynı rapor 2019 yılı itibariyle 690 milyon insanın (dünya nüfusunun yüzde 8,9'u) yetersiz beslendiğini ortaya koydu. Yapılan son tahminlere göre, Covid -19 pandemisinin de etkisi ile gıdaya erişim zorluğu çeken insan nüfusuna, 2020'nin sonuna kadar 132 milyon kişi daha eklendi. Bu veriler dünyada ülke nüfusumuzun yaklaşık 10 katı insanın yetersiz beslendiğini gösteriyor.

Uygulanan yanlış tarım politikaları sonucu aynı durum maalesef ülkemiz için de geçerlidir. Dünya Bankasının "**Türkiye Ekonomik İzleme**" raporunda ülkemizde 2018'de 6 milyon 939 bin olan mutlak yoksul sayısının, 2019'da 8 milyon 420 bine, 2020 yılında 10 milyon 171 bine yükseldiğini açıkladı. Artan yoksulluk ve gıda enflasyonu ile birlikte ülkemiz insanının da sağlıklı ve dengeli beslenmesi giderek zorlaştı.

İşte bu noktada her zaman söylediğim "Ülkemizde hiçbir çocuk yatağa aç girmeyecek" sözünü gerçekleştirmek için üretmek zorundayız.

Değerli Çiftçilerimiz;

Borçlarınızın sırtınızda kambur olduğu, tarımsal girdi fiyatlarının kontrol edilemez bir noktaya geldiği, ürünlerinizi hasat edemeden tarlada sürmek durumunda kaldığınızın farkındayız. Siz bu olumsuz koşullarda üretmeye çalışırken mevcut yönetim de sıfır gümrükle ithalat yapmaya devam ediyor.

Tarım sektörü; AKP ve Saray rejiminin izlediği neoliberal ve çokuluslu tekelci politikalar sonucu, tarımda ülkemizi net ithalatçı bir konuma getirmiştir.

Bunun sonucu ifti tarımdan kopmakta, gençler tarım dışı alanlara yönelmekte, tarım toprakları atıl kalmaktadır. Kırdaki yoksullasma, kentteki yoksulluğun da kaynağı olurken dışa bağımlı bir tarımsal yapı ortaya çıkmaktadır.

Sizler de bizler de bu kötü tablonun tek sorumlusunun AKP hkmetleri ve Tek Adam Keyfi Yönetimi olduğunu çok iyi biliyoruz.

Küresel ısınma ve iklim değişikliğinin yaşandığı bir dünyada iki milyar insan gıda güvenliğinden yoksun yaşamak zorunda kalıyor. Gelecekte gıda, su ve enerji savaşlarının yaşanmasının beklendiği bir gelecekte gıdanın güvencesi tarıma daha fazla önem vermek, bunun için de çiftçimizin alın terinin karşılığını vermek zorundayız.

İnsanoğlu var olduğu sürece insanlarımızın gıda güvenliği ve gıda egemenliğini sağlamalıyız.

Değerli iftilerimiz,

Toprağa değer katan ve onu koruyan çiftçimiz ürettikçe ülke insanımızın gıda ihtiyaının karşılanacağının farkındayız.

Sizler ürettikçe, rettiğinizin hak ettiği değer buldukça üretimden vazgemeyeceğinizi biliyoruz. Sizler nasıl toprağın bereketini soframıza sunuyorsanız bizde ülkemizin nimetlerini hakça paylaşacağımız bir yapıyı sizlere kavuşturarak, paylaşacağımıza söz veriyoruz.

Halkımızın gıda güvenliğini ve gıda egemenliğini CHP iktidarında sağlayacağız.

Büyük nder Atatürk'ün dediği gibi "**Köylü milletin efendisidir!**"

Kemal KILIçDAROğLU

Cumhuriyet Halk Partisi
Genel Başkanı

BAŞLARKEN...

AKP Tek Adam Rejimi'nin sürdürdüğü neo-liberal ekonomi politikalarıyla tarımda şirketleşme derinleşmiş, çiftçi üretimden çıkmak zorunda bırakılmış ve çokuluslu tekellerin hâkimiyeti artmıştır.

Saray Hükümetinin, "tarımda kendine yeterlilik", "gıda bağımsızlığı", "yerel ve demokratik üretim sistemi", "çiftçinin üretim için desteklenmesi" yönünde söylemleri samimiyetten yoksundur ve gerçeği yansıtmamaktadır.

19 yıllık AKP iktidarı sürecinde Türkiye'nin **yerel ve bölgesel ölçekte geleneksel tarımsal yapısı zayıflatılmış ve ülkemiz tarımda net ithalatçı konumuna düşürülmüştür.**

Oysa tarım sektörü; istihdam sağlaması, yurttaşların gıda ihtiyacını karşılaması, sanayi sektörüne girdi temini, üretim ve ihracatıyla ülke ekonomisine verdiği katkı nedeniyle vazgeçilmez önem taşımaktadır.

Ülkemiz verimli toprakları ve ürün çeşitliliğiyle tarım sektörü açısından büyük potansiyele sahip olmasına rağmen, temel gıda maddelerinde her geçen gün dışa bağımlı hale getirilerek dünyada kendi kendine yeten 7 ülkeden biri olma konumunu kaybetmiştir. Özetle Türkiye rant politikalarına kurban edilmiştir.

Ülkemiz tarımsal girdiler ve temel gıda ürünlerinde (buğday, pirinç,

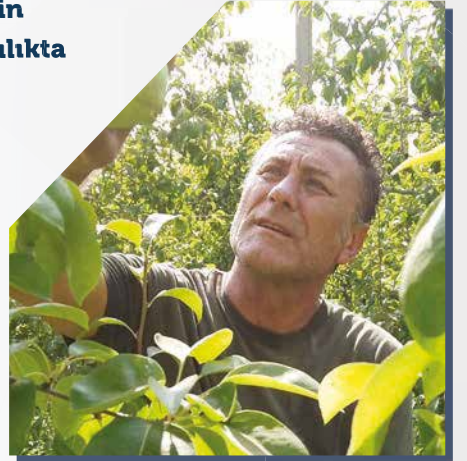
mısır ve ayçiçeği başta olmak üzere), tarımsal üretimde kullanılan gübre, mazot, tohum ve zirai ilaç gibi temel girdilerde büyük ölçüde dışa bağımlıdır. Bunun sonucunda çiftçilerimizin üretim gücü zayıflamıştır. Yem, gübre, ilaç, tohum ve makine (ve parçaları) konusundaki dışa bağımlılık, döviz kurunda meydana gelen artışlar nedeniyle çiftçinin üretim maliyetini önemli ölçüde artırmıştır. Buna karşın Saray Hükümetinin çiftçiyi bu yükten korumak için attığı somut hiçbir adım yoktur.

Uygulanan tarım politikası ile ülke nüfusu artarken yurt içindeki tarımsal üretim her yıl biraz daha azalmıştır. Oysa tarım gibi stratejik bir sektörde yapılacak en büyük hata **dışa bağımlılıktır**. Özellikle makroekonomik ortamın kırılgan olduğu ülkelerde ürünler ve girdilerde dışa bağımlılık, hem tarım sektörü ve çiftçileri hem de gıda güvenliği riski nedeniyle **tüm ülkeyi ateşe atmakla eşdeğerdir**.

İşte bu gidişe CHP İktidarıyla son vermeye hazırız. Bu kitapta göreceğiniz veriler, 18 yıl boyunca yapılan tahribatın açık bir göstergesi olarak kamuoyunun bilgilendirilmesi için hazırlanmıştır. Tarım ve hayvancılıkta Türkiye'nin düşürüldüğü "net ithalatçı" pozisyonu CHP İktidarında sonlandırmak bizim için büyük bir görev ve sorumluluktur.

Orhan SARIBAL

CHP Tarım Politikalarından Sorumlu
Genel Başkan Yardımcısı (2018-2020)
CHP Genel Başkan Baş Danışmanı
CHP Parti Meclisi Üyesi
CHP Bursa Milletvekili (25. 26. 27. Dönem)



TARIM ALANLARI

8

2002

Yılı:

41.196.000
Hektar

2020

Yılı:

37.753.000
Hektar

Üretimden Çıkan Tarım

Alanı: 3.443.000 Hektar

Türkiye'nin
(Konya hariç)
80 ilinin
yüz
ölçümünden
büyük

Ankara
+
İstanbul'un
toplam yüz
ölçümünden
büyük

İzmir
+
Antalya'nın
yüz
ölçümünden
büyük

TARIM ve HAYVANCILIK DIŞ TİCARETİ

AKP'nin 2003-2020 döneminde tarım ve hayvancılık ihracatımız

Tarım ihracatımız

83
milyar \$

İthalatımız

114
milyar \$



Aynı dönemde ithalata **31 milyar \$** fazla ödeyerek yabancı ülkelerin çiftçisini zengin ettik.



ÇİFTÇİ BORÇLARI

10

Çiftçinin Bankalara Borcu

2002

2.4 milyar ₺

134 milyar ₺

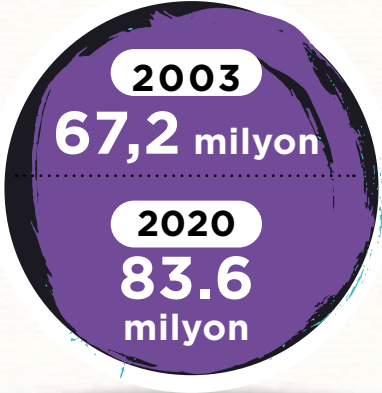
2020

56
kat arttı

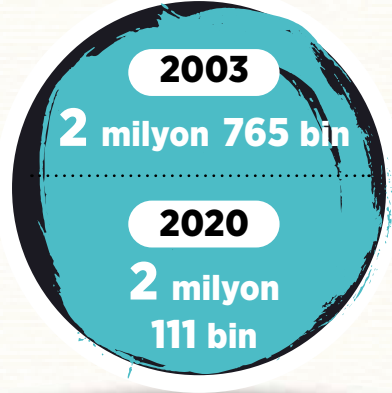


ÇİFTÇİ SAYISI

Toplam Nüfus



Toplam Çiftçi Sayısı



11



Nüfus **16,4 milyon**
artarken



654 bin
Çiftçi üretimden ayrıldı

SON 18 YIL

TARIMSAL İSTİHDAM

ÇİFTÇİ SAYISI



Tarım
sektöründe
çalışan
sayısı

2002

7 milyon 458 bin

Tarım
sektöründe
çalışan
sayısı

2020

4 milyon 716 bin



2 milyon 742 bin

Kişi tarım sektöründe işinden oldu.

SON 18 YIL



TARIM BAĞ-KUR ve ÇALIŞAN SAYISI

TARIMSAL İSTİHDAM

13



%39

azalarak



%79

azalarak



TARIMSAL GSYH

14

**Tarım Sektörünün
Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla
İçindeki Payı**



%
10.2

2002

%
6.6

2020

Tarım Sektörü 2003-2020

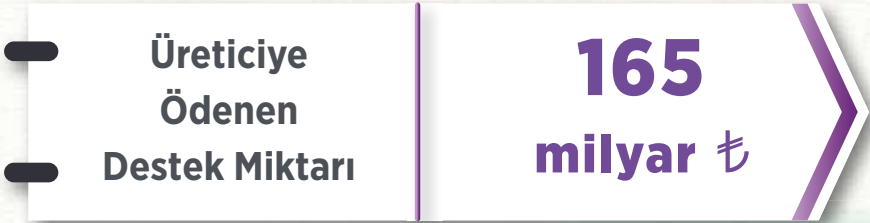
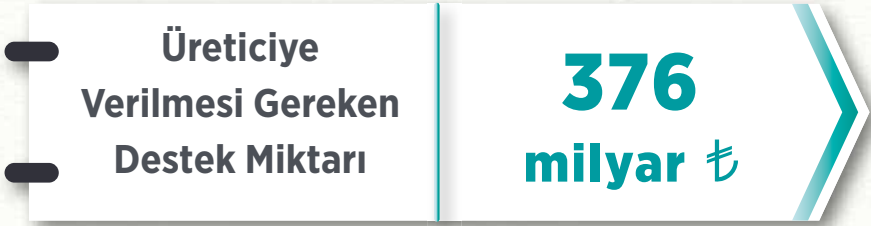
%
2,87

**Büyüme Oranı ile Ülke
Ortalamasının Altında Kaldı**

TARIMSAL DESTEKLEMELER

Tarimsal Desteklemeler **2006** Yılında Çıkarılan **5488** Sayılı Tarım Kanunu'nun **21.**Maddesine Göre;

15



Çiftçimizin
AKP'den
211
milyar ₺
alacağı
var.



HASAR TESPİTİ

Genel Durum



16

Türkiye verimli tarım arazilerini hızla kaybederek topraksızlaştı

1

Tarım ihracatımız arttıkça çiftçilerimiz yoksullaştı, çokuluslu tarım tekelleri zenginleşti

2

Geçinebilmek için bankalara muhtaç bırakılan çiftçilerin borçları 56 kat arttı

3

Çiftçilerimiz üretimden çekildi, tarım kapasitemiz azaldı

4

Tarımsal istihdam azaldıkça işsizlik ve yoksulluk ağırlaştı

5

Yanlış tarım ve kent politikalarıyla kır insansızlaşırken kentteki aşırı nüfus işsizlik ve sosyal eşitsizliğe neden oldu

6

Tarımsal üretimin ülke ekonomisine katkısı azaldı, olumsuz etkileri arttı

7

Çiftçi AKP'den alacaklı: AKP, çiftçilere desteği kısıtı, söz verdiklerini bile ödemedi

8



HUBUBAT DIŞ TİCARETİ

AKP'nin

2003-2020

döneminde

105 milyon ton

hububat ithalatına

27,7 milyar \$

ödeme yapıldı.

19



2019

14 milyon ton hububat ithalatına
3,2 milyar \$ ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !



2020

13 milyon ton

hububat ithalatı yapıldı.

2020 yılında ithal edilen hububatın %57'si **Rusya**, %13'ü **Ukrayna** ve %4'ü **Kanada**'dan yapıldı.

BUĞDAY



18 yılda azalan buğday ekim alanı: **23.8** milyon dekar.
Yani Erzurum yüz ölçümü kadar alan kaybedilmiş.

2002 **93** milyon dekar



2020 **69.2** milyon dekar

2002

Türkiye
Nüfusu **66.4** milyon



Türkiye
Nüfusu **82** milyon

Kişi
Başı **227,3** kg



Kişi
Başı **192,8** kg

BUĞDAY

İTHALAT MİKTARI

21



2019'da Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !

2019 ve 2020'de Dünya ithalat rekoru kırıldı !

NÜFUS



2002

66.4 milyon



2020

83.6 milyon

17,2 MİLYON ARTTI

BUĞDAY ÜRETİM MİKTARI

2002

19.5 milyon ton



2020

20,5 milyon ton

Üretim **18** yılda ortalama
20,2 milyon ton olarak gerçekleşti.

2020 yılında ithal edilen buğdayın %67'si **Rusya**, %11'i **Ukrayna** ve %6'sı **Kanada**'dan yapıldı.

MISIR



AKP'nin 2003-2020 döneminde

22.4 milyon ton mısır ithalatına
5 milyar \$ ödeme yapıldı.

! 2019

3.6 milyon ton mısır ithalatına
703 milyon \$ ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !

! 2020

2 milyon ton mısır ithalatı yapıldı.
431 milyon \$ ödeme yapıldı.

NÜFUS



2002

66.4 milyon



2020

83.6 milyon

17,2 MİLYON ARTTI

MISIR ÜRETİM MİKTARI

2002

2.1 milyon ton



2020

6.5 milyon ton

2020 yılında ithal edilen mısırın %32'si **Rusya**,
%27'si **Ukrayna** ve %21'i **Romanya**'dan yapıldı.



ARPA

AKP'nin 2003-2020 döneminde

4.6 milyon ton arpa ithalatına
1 milyar \$ ödeme yapıldı.

!
2019

510 bin ton arpa ithalatına
109 milyon \$ ödeme yapıldı.

!
2020

890 bin ton arpa ithalatı yapıldı.
164 milyon \$ ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !

NÜFUS



2002

66.4 milyon



2020

83.6 milyon

17,2 MİLYON ARTTI

ARPA ÜRETİM MİKTARI

2002

8.3 milyon ton



2020

8.3 milyon ton

18 yılda üretim **yerinde saydı**

2020 yılında ithal edilen arpanın %40'ı **Suriye**,
%27'si **Rusya** ve %7'si **Letonya**'dan yapıldı.



ÇELTİK

AKP'nin 2003-2020 döneminde

2.9 milyon ton çeltik ithalatına
1.1 milyar \$ ödeme yapıldı.

! 2019

101 bin ton çeltik ithalatına
37 milyon \$ ödeme yapıldı.

! 2020

175 bin ton çeltik ithalatı yapıldı.
80 milyon \$ ödeme yapıldı.

NÜFUS

2002

66.4 milyon



2020

83.6 milyon

17,2 MİLYON ARTTI

ÇELTİK ÜRETİM MİKTARI

2002

360 bin ton



2020

980 bin ton

2020 yılında ithal edilen çeltiğin %23'ü **Bulgaristan**,
%22'si **Rusya** ve %20'si **Yunanistan**'dan yapıldı.

PİRİNÇ

25

AKP'nin
2003-2020 döneminde

2.8 milyon ton pirinç ithalatına
1.5 milyar \$ ödeme yapıldı.

! 2019

154 bin ton pirinç ithalatına
102 milyon \$ ödeme yapıldı.

! 2020

163 bin ton pirinç ithalatı yapıldı.
93 milyon \$ ödeme yapıldı.

2020 yılında ithal edilen pirincin %38'i **Çin**,
%14'ü **İtalya** ve %13'ü **Hindistan**'dan yapıldı.



AYÇİÇEĞİ (YAĞLIK)

AKP'nin 2003-2020 döneminde

11 milyon ton ayçiçeği tohumu ithalatına
5.6 milyar \$ ödeme yapıldı.

!
2019

1 milyon ton
yağlık ayçiçeği tohumu ithalatına
408 milyon \$ ödeme yapıldı.

Ayçiçeği ithalatında **DÜNYA** ve **CUMHURİYET** rekorudur !**!**
2020

1 milyon ton
yağlık ayçiçeği tohumu ithalatına
463 milyon \$ ödeme yapıldı.

Ayçiçeği ithalatında **DÜNYA** rekorudur !

YAĞLIK AYÇİÇEĞİ ÜRETİM MİKTARI

2004 **800 bin ton****2020** **1.9 milyon ton**

2020 yılında ithal edilen yağlık ayçiçeği tohumunun %65'i **Rusya**, %9'u **Moldova** ve %8'i **Bulgaristan**'dan yapıldı.

AYÇİÇEĞİ (ÇEREZLİK)



AKP'nin 2003-2020 döneminde

768 bin ton çerezlik ayçiçeği ithalatına
626 milyon \$ ödeme yapıldı.



2019

97 bin ton çerezlik ayçiçeği ithalatına
102 milyon \$ ödeme yapıldı.



2020

99 bin ton ayçiçeği ithalatı yapıldı.
112 milyon \$ ödeme yapıldı.

NÜFUS



2002

66.4 milyon



2020

83.6 milyon

17,2 MİLYON ARTTI

ÇEREZLİK AYÇİÇEĞİ ÜRETİM MİKTARI

2004

100 bin ton



2020

167 bin ton

2020 yılında ithal edilen çerezlik ayçiçeğinin
%97'si **Çin**'den yapıldı.

SOYA



28

2003
-
2020

40 milyon ton
soya fasulyesi tohumu ve türevlerine
17 milyar \$ ödeme yapıldı.

**AKP'nin 2003-2020
döneminde**

29.5 milyon ton
soya tohumu ithalatına
12.5 milyar \$ ödeme yapıldı.

!
2020

2 milyon 946 bin ton
soya fasulyesi tohum ithalatına
1 milyar 158 milyon \$ ödeme yapıldı.

2020 yılında ithal edilen soya fasulyesi tohumunun
%72'si **Brezilya** ve %20'si **Ukrayna**'dan yapıldı.

PAMUK

AKP'nin 2003-2020 döneminde

14 milyon ton pamuk ithalatına
24 milyar \$ ödeme yapıldı.

! 2019

951 bin ton pamuk ithalatına
1.6 milyar \$ ödeme yapıldı.

! 2020

1 milyon 81 bin ton pamuk ithalatı yapıldı.
1.7 milyar \$ ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !

NÜFUS

2002

66.4 milyon



2020

83.6 milyon

17,2 MİLYON ARTTI

2020 yılında ithal edilen pamuğun %34'ü **ABD**, %21'i **Brezilya** ve %14'ü **Yunanistan** 'dan yapıldı.

KURU BAKLAGİLLER

30

AKP'nin
2003-2020 döneminde

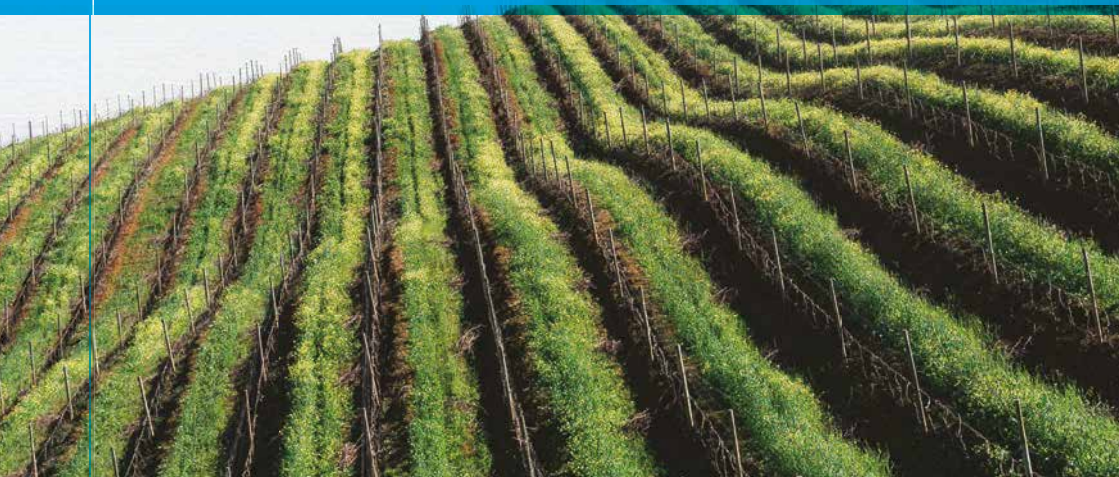
5.8 milyon ton
kuru baklagil ithalatına
4.2 milyar \$ ödeme yapıldı.

! 2020

638 bin ton kuru baklagil ithalatına
318 milyon \$ ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !

2020 yılında ithal edilen kuru baklagillerin %69'u **Kanada**,
%11'i **Kazakistan** ve %8'i **Rusya**'dan yapıldı.



NOHUT



AKP'nin 2003-2020 döneminde

454 bin ton nohut ithalatına
561 milyon \$ ödeme yapıldı.

! 2020

19 bin ton nohut ithalatı yapıldı.
17 milyon \$ ödeme yapıldı.

NÜFUS

2002 66.4 milyon >>> 2020 83.6 milyon

17,2 MİLYON ARTTI

NOHUT ÜRETİM MİKTARI

2002 650 bin ton >>> 2020 630 bin ton

20 BİN TON AZALDI

2020 yılında ithal edilen nohutun %49'u **Meksika**, %18'i **Rusya** ve %16'sı **Hindistan**'dan yapıldı.

MERCİMEK

AKP'nin 2003-2020 döneminde

3.9 milyon ton mercimek ithalatına
2.6 milyar \$ ödeme yapıldı.



2019

340 bin ton mercimek ithalatına
136 milyon \$ ödeme yapıldı.



2020

537 bin ton mercimek ithalatı yapıldı.
257 milyon \$ ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !

NÜFUS

2002

66.4 milyon



2020

83.6 milyon

17,2 MİLYON ARTTI

MERCİMEK ÜRETİM MİKTARI

2002

565 bin ton



2020

371 bin ton

194 BİN TON AZALDI

2020 yılında ithal edilen mercimeğin
%80'i **Kanada** ve %12'si **Kazakistan**'dan yapıldı.



KURU FASÜLYE

AKP'nin 2003-2020 döneminde

593 bin ton kuru fasulye ithalatına
656 milyon \$ ödeme yapıldı.



2019

27 bin ton kuru fasulye ithalatına
29 milyon \$ ödeme yapıldı.



2020

21 bin ton kuru fasulye ithalatı yapıldı.
23 milyon \$ ödeme yapıldı.

NÜFUS

2002

66.4 milyon



2020

83.6 milyon

17,2 MİLYON ARTTI

KURU FASÜLYE ÜRETİM MİKTARI

2002

250 bin ton



2020

280 bin ton

2020 yılında ithal edilen kuru fasulyenin %29'u **Arjantin**,
%23'ü **Kanada** ve %16'sı **ABD**'den yapıldı.

PATATES



AKP'nin 2003-2020 döneminde

437 bin ton patates ithalatına
291 milyon \$ ödeme yapıldı.

!
2019

81 bin ton patates ithalatına
44 milyon \$ ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !

!
2020

25 bin ton patates ithalatı yapıldı.
16 milyon \$ ödeme yapıldı.

NÜFUS



2002

66.4 milyon



2020

83.6 milyon

17,2 MİLYON ARTTI

PATATES ÜRETİM MİKTARI

2002

5 milyon 200 bin ton



2020

5 milyon 200 bin ton

2002 yılında kişi başına **64kg** patates düşerken

2019 yılında **51kg'a düştü**

2020 yılında ithal edilen patatesin

%54'ü **Hollanda**, %13'ü **Mısır** ve %11'i **Fransa**'dan yapıldı.

KURU SOĞAN

35

! 2019

116 bin ton kuru soğan ithalatına
34 milyon \$ ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !

NÜFUS

2002

66.4 milyon



2020

83.6 milyon

17,2 MİLYON ARTTI

KURU SOĞAN ÜRETİM MİKTARI

2002

2 milyon
50 bin ton



2020

2 milyon
300 bin ton

2002 yılında kişi başına **24kg** kuru soğan düşerken

2019 yılında **21kg'a düştü**



2019 yılında ithal edilen kuru soğanın
%50'si **Mısır**, %33'ü **Özbekistan** ve
%10'nu **İran**'dan yapıldı.

ŞEKER

AKP'nin
2003-2020 döneminde

1,3 milyon ton
şeker ithalatına
641 milyon \$ ödeme yapıldı.



2019

169 bin ton şeker ithalatına
65 milyon \$ ödeme yapıldı.



2020

221 bin ton şeker ithalatı yapıldı.
90 milyon \$ ödeme yapıldı.



2020 yılında ithal edilen şekerin
%32'si Brezilya, **%30'u Cezayir** ve **%12'si Fas'tan** yapıldı.

ZEYTİNYAĞI

AKP'nin
2003-2020 döneminde

74 bin ton
zeytinyağı ithalatına
132 milyon \$ ödeme yapıldı.



2020

36 bin ton zeytinyağı ithalatına
58 milyon \$ ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !



2020 yılında zeytinyağı ithalatının
%98'i **Suriye**'den yapıldı.

ÇAY



38

AKP'nin
2003-2020 döneminde

159 bin ton
çay ithalatına
385 milyon \$ ödeme yapıldı.



2019

19 bin ton çay ithalatına
39,5 milyon \$ ödeme yapıldı.



2020

23 bin ton çay ithalatı yapıldı.
46 milyon \$ ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !

2020 yılında ithal edilen
çayın %77'si **Sri Lanka**, %9'u **Kenya**
ve %9'u **Hindistan'dan** yapıldı.

BADEM

39

AKP'nin
2003-2020 döneminde

270 bin ton
badem ithalatına
1.2 milyar \$ ödeme yapıldı.



2019

28 bin ton badem ithalatına
123 milyon \$ ödeme yapıldı.



2020

30 bin ton badem ithalatı yapıldı.
121 milyon \$ ödeme yapıldı.
Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !

2020 yılında badem ithalatının %61'i **ABD**,
%14'ü **İran** ve %12'si **Özbekistan**'dan yapıldı.



CEVİZ

40

AKP'nin
2003-2020 döneminde

643 bin ton ceviz ithalatına
1 milyar 700 milyon \$ ödeme yapıldı.

!

2019

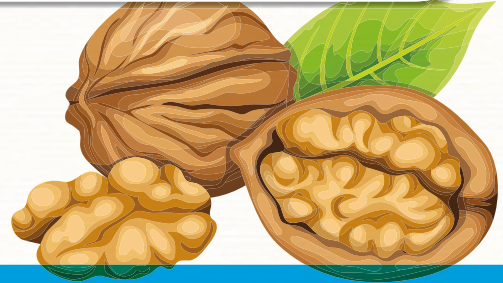
75 bin ton ceviz ithalatına
129 milyon \$ ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !

!

2020

62 bin ton ceviz ithalatı yapıldı.
125 milyon \$ ödeme yapıldı.



2020 yılında ithal edilen cevizin
%34'ü **ABD**, %17'si **Çin** ve %17'si **Şili**'den yapıldı.

MUZ

41

AKP'nin
2003-2020 döneminde

3.4 milyon ton muz ithalatına
1.6 milyar \$ ödeme yapıldı.



2019

122 bin ton muz ithalatına
49 milyar \$ ödeme yapıldı.



2020

160 bin ton muz ithalatı yapıldı.
65 milyar \$ ödeme yapıldı.



2020 yılında ithal edilen muzun %95'i **Ekvator** ve
%4'ü **Kosta Rika'dan** yapıldı.

ENGİNAR

42

AKP'nin 2003-2020 döneminde

80 bin ton enginar ithalatına
37 milyon \$ ödeme yapıldı.



2019

7 bin ton enginar ithalatına
3 milyon \$ ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !



2020

6 bin ton enginar ithalatı yapıldı.
2.3 milyon \$ ödeme yapıldı.



2020 yılında ithal edilen enginarın
%79'u **KKTC** ve %18'i **Mısır**'dan yapıldı.

SUSAM

43

AKP'nin 2003-2020 döneminde

2 milyon 81 bin ton
susam tohumu ve türevlerine
2.9 milyar \$ ödeme yapıldı.



2020

205 bin ton susam ithalatına
271 milyon \$ ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !

NÜFUS

2002

66.4 milyon



2020

83.6 milyon

17,2 MİLYON ARTTI

SUSAM ÜRETİM MİKTARI

2002

22 bin ton



2020

19 bin ton

3 bin ton AZALDI



2020 yılında ithal edilen susamın %36'sı **Nijerya**,
%24'ü **Çad** ve %20'si **Sudan**'dan yapıldı.

TÜTÜN

AKP'nin 2003-2020 döneminde

1.2 milyon ton tütün ithalatına
6 milyar 300 milyon \$ ödeme yapıldı.

! 2019

82 bin ton tütün ithal edildi.
397 milyon \$ ödeme yapıldı.

! 2020

90 bin ton tütün ithalatı yapıldı.
419 milyon \$ ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !

NÜFUS

2002

66.4 milyon

2020

83.6 milyon

17,2 MİLYON ARTTI

TÜTÜN ÜRETİM MİKTARI

2002

153 bin ton

>>>

2020

77 bin ton

76 bin ton AZALDI

2020 yılında tütün ithalatının %34'ü **Brezilya**,
%10'i **Mozambik** ve %10'u **Hindistan**'dan yapıldı.



HASAR TESPİTİ

Tarımsal Üretimin Durumu

Türkiye artık kendi kendine yetemeyen bağımlı bir ülke haline geldi

1

Stratejik gıda ürünlerinde üretim azaldı, ithalat hızla arttı

2

İthalata bağımlı gıda politikasıyla kazanan çokuluslu tekeller oldu

3

Ana besin kaynaklarımızda net ithalatçı hale geldik

4

AKP, kimi ürünlerin ithalatında dünya rekoru kırdı

5

Dünyanın her yerinden ürün ithal eden Türkiye, kendi çiftçisini desteklemiyor

6

45



BÜYÜKBAŞ HAYVAN İTHALATI

AKP'nin 2003-2020 döneminde

5 milyon 350 bin
büyükbaş hayvan ithalatına
7.2 milyar \$ ödeme yapıldı.

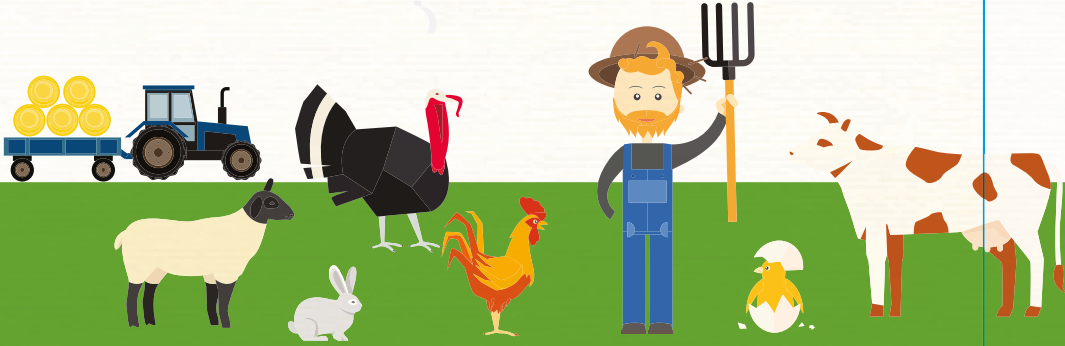
! 2019

689 bin büyükbaş hayvan ithalatına
672 milyon \$ ödeme yapıldı.

! 2020

401 bin büyükbaş hayvan ithalatına
411 milyon \$ ödeme yapıldı.

İthalatta Dünya **2.** si Olduk !



2020 yılında ithal edilen büyükbaş hayvanın
%32'si **Brezilya**, %24'ü **Ukrayna** ve
%10'u **Çekya**'dan yapıldı.

KÜÇÜKBAŞ HAYVAN İTHALATI KOYUN

48

AKP'nin 2003-2020 döneminde

3 milyon 61 bin baş

koyun hayvan ithalatına

363 milyon \$ ödeme yapıldı.

2019

82 bin baş koyun hayvan ithalatına**14 milyon \$** ödeme yapıldı.

2020

72 bin baş koyun hayvan ithalatına**14 milyon \$** ödeme yapıldı.

2020 yılında ithal edilen koyunun %50'si **Macaristan**,
%38'i **Bulgaristan** ve %11'i **Ukrayna**'dan yapıldı.



KÜÇÜKBAŞ HAYVAN İTHALATI KEÇİ

AKP'nin 2009-2019 döneminde

7 bin baş

keçi hayvan ithalatına

4 milyon \$ ödeme yapıldı.



ET İTHALATI

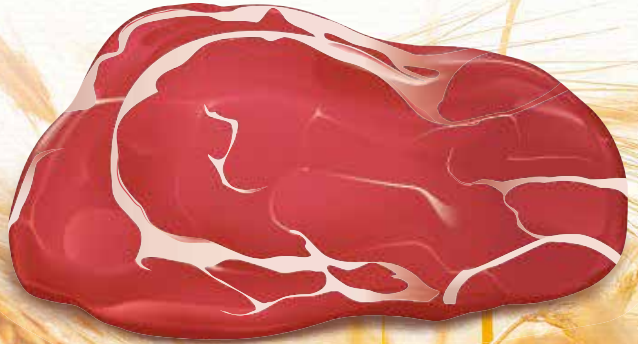
AKP'nin 2003-2020 döneminde

301 bin ton

et ithalatına

1,4 milyar \$ ödeme yapıldı.

2020

4 bin 580 ton et ithalatına**27 milyon \$** ödeme yapıldı.

2020 yılında ithal edilen etin %55'i **Bosna Hersek** ve %44'ü **Sırbistan**'dan yapıldı.



HASAR TESPİTİ

Hayvancılık Ürünlerinin Durumu

Hayvancılık yapan çiftçi Türkiye'de artık net zarar ediyor

1

Hayvancılık girdileri dışa bağımlı ve pahalı hale geldi

2

Büyükbaş Hayvan ithalatında dünya ikincisi olduk

3

Büyükbaş ve küçükbaş hayvan ihtiyacında dışa bağımlı hale geldik

4

Sofralarımıza et dünya fiyatlarıyla geliyor

5

51









TARIMSAL GİRDİLERİN DURUMU



TOHUM İTHALATI

55

AKP'nin 2003-2020 döneminde

649 bin ton

tohum ithalatına

2,9 milyar \$ ödeme yapıldı.

!
2020

46 bin ton

tohum ithalatına

200 milyon \$ ödeme yapıldı.



GÜBRE İTHALATI

AKP'nin 2003-2020 döneminde

72 milyon ton

gübre ithalatına

20 milyar \$ ödeme yapıldı.

!

2019

4.9 milyon ton

gübre ithalatına

1.3 milyar \$ ödeme yapıldı.

!

2020

4.4 milyon ton gübre ithalatına**1.1 milyar \$** ödeme yapıldı.

2020 yılında ithal edilen gübrenin %22'si **Umman**,
%17'si **Mısır** ve %13'ü **İran**'dan yapıldı.

ZİRAİ İLAÇ İTHALATI

57

AKP'nin 2003-2020 döneminde

763 bin ton

zirai ilaç ithalatına

5.3 milyar \$ ödeme yapıldı.

!

2019

52 bin ton

zirai ilaç ithalatına

397 milyon \$ ödeme yapıldı.

!

2020

60 bin 800 ton zirai ilaç ithalatına

454 milyon \$ ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !



GÜBRE FİYATLARI

58

2002-2020 Gübre Artış Fiyatları

%
742
ÜRE

%
641
% 26 CAN

%
619
% 21 A.S.

%
580
DAP

%
577
20.20.0

SAMAN İTHALATI

59

AKP'nin
2003-2020 döneminde

112 bin ton
saman ithalatına
21 milyon \$ ödeme yapıldı.

!
2020

6 bin 434 ton
saman ithal ettik.



YEM İTHALATI

AKP'nin 2003-2020 döneminde

130 milyon ton

yem ithalatına

58 milyar \$ ödeme yapıldı.**!**
2019**13 milyon ton**

yem ithal ettik.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !

!
2020**12.4 milyon ton** yem ithalatına**5 milyar \$** ödeme yapıldı.

Cumhuriyet döneminin ithalat rekorudur !



YEM FİYATLARI

2002-2020
Yem Fiyatı ZAMLARI

%
952
Süt
Yemi

%
916
Besi
Yemi

%
723
Etlik Piliç
Yemi

%
658
Yumurta
Tavuğu Yemi

TARIMSAL GİRDİLER

62

2002-2020
Fiyat Artışları

%
812
YEM

%
800
ZİRAİ İLAÇ

%
650
TOHUM

%
632
GÜBRE

%
454
AKARYAKIT



HASAR TESPİTİ

Tarımsal Girdilerin Durumu

Türkiye tarımsal girdilerin tümünde dışa bağımlı hale getirildi

1

Çokuluslu tekeller tarımsal girdi pazarını ele geçirdi

2

Yerel tohumlar baskılandı ve yasaklandı

3

Çiftçiler ithal tohuma mecbur bırakıldı

4

Gübre üretimi ve tüketimi ithalata bağımlı hale getirildi

5

Gübre fiyatları katlanarak üretimi imkansız hale getirdi

6

Zirai ilaçta Cumhuriyet tarihinin ithalat rekoru kırdı

7

Mazot ve yem fiyatları çiftçiyi ürettikçe borçlanan hale düşürdü

7

63







CHP İKTİDARINDA ÇİFTÇİNİN YÜZÜ GÜLECEK



CHP İKTİDARINDA ÇİFTÇİNİN YÜZÜ GÜLECEK

66

**Tarımsal üretimde planlama yapılacak.
Çiftçimiz ne üreteceğini bilecek.**

**Stratejik tarım ürünlerinde üretimden
önce fiyat açıklanacak.**

**Tarımsal desteklemeler Gayri Safi Milli
Hasıla'nın %2'sinden az olmayacak.**

**Çiftçimizin kullanacağı mazotta
ÖTV ve KDV kaldıracacağız.**

**Çiftçinin tarımsal faaliyetlerde kullandığı
girdileri destekleyeceğiz.**

**Çiftçilerimize doğal afetlere karşı koruyacak güvence
sistemini oluşturacağız.**

**Köylerde tarımsal üretimi artırmak için çiftçi ile
teknik personeli buluşturacağız.**

**Çiftçilerimizin bankalara olan tarımsal kredi borçlarının
faizi silinip, ödenebilir bir yapı kazandıracacağız.**

CHP İKTİDARINDA ÇİFTÇİNİN YÜZÜ GÜLECEK

67

Çiftçimiz ürettiği sürece, zarar ettirilmeyerek insanca bir iş, insanca bir gelir sahibi olacak

Orman köylülerinin yaşam standardını yükselteceğiz.
Ormandan elde edilen gelirin orman köylüleri için kullanılmasını sağlayacağız.

Denizlerimizi ve tatlı sularımızı koruyarak sürdürülebilir balıkçılıkta, avcılık ve yetiştiricilikte balıkçılarımızı destekleyeceğiz.

Mevsimlik tarım işçilerinin yaşam koşulları iyileştirilecek ve iş kazası, meslek hastalıkları gibi risklere karşı sosyal güvencelerini sağlayacağız.

Tarımsal üretimde dışa bağımlılığı azaltacak tarımsal ARGE projelerini destekleyeceğiz.

Tarım topraklarımızı koruyacağız.

Meralarımızı ıslah edip besicilerimizin yem ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlayacağız.

Birlikte üretim hakça paylaşmak için kooperatifçiliği destekleyeceğiz.

BİTİRİRKEN...

Pandemi Döneminde Tarım ve Türkiye

Çin'de başlayarak tüm dünyaya yayılan Koronavirüs Salgın Hastalığı (COVID 19) bize bir kez daha ülkemizde ve uluslararası konjonktürde sağlık sektörü kadar tarım ve gıda sektörünün de kritik öneme sahip olacağını gösterdi.

COVID-19'un küresel ve ulusal ölçekte açığa çıkardığı sorunlar Türkiye'yi de diğer birçok ülke gibi güçsüzleşmiş bir tarım ve gıda sektörüyle yakaladı. Üretim kapasitesi giderek düşen, dış ülkelere bağımlı ve ithalata dayalı gıda temini nedeniyle pandemi sürecinin yönetiminde de önemli eksiklik ve sorunlar yaşanmaktadır.

Sınırların kapanması, ticaretin kısıtlanması gibi olası düzen değişikliklerinin ya da zorunlulukların ülkemizin gıda ihtiyacı için ciddi bir darboğaz! yaratacağı açıktır. Salgının kontrol altına alınması güçleştikçe, geciktikçe dünyada dezavantajlı ülkeler için gıda temini, güvenli gıdaya erişim güçlüğü hatta kıtlık baş göstermesi olasıdır. Olasılıkları ön görerek uzun vadeli önlem ve çözüm adımları atılmalı, planlama yapılmalıdır.

Artan karantina tedbirleri, seyahat kısıtlamaları ile tarımda çalışan mevsimlik emek gücündeki azalma, döviz kurunda yaşanan artış, girdi ithalatında yaşanabilecek darboğazlar, teşvik eksikliğiyle üretimdeki daralma ve yüksek maliyetler gibi veriler nedeniyle tarım ve gıda üretim sürecinin aksadığı artık bilinen bir gerçektir.

Öte yandan tarımsal üretimden gıdaya uzanan üretim süreci döviz kuruna bağlı üretim girdileriyle daha maliyetli hale gelmiştir. Yüksek girdi maliyetleri, piyasa koşullarına bırakılan tarım politikaları, endüstriyel gıda üretimi ve şirket tarımı, bir yandan doğada tahribat yaratırken diğer yandan da küçük çiftçileri tarımdan uzaklaştırmış ve üretimde gıda güvencesi/güvenliği sağlanamamıştır.

COVID-19 süreci devam ederken;

- Gıda ürünlerinde tarladan sofraya kadar giden tedarik zincirinde çalışan emekçi sınıfının sosyal güvenceleri sağlanmalı; bu sektörü yeniden hareketlendirmek için özel bir teşvik verilmeli
- Tarımsal üretim süreci halk sağlığı düşünülerek organize edilmesi,

- Çiftçiye sağlanan kredi ve teşviklerin artırılarak tarım üreticileri için piyasanın belirsizliklerinin giderilmesi,
- Mevsimlik tarım işçilerinin taşınma, barınma ve çalışma koşullarının etkin biçimde planlanması
- Yaşlı nüfusun ihtiyaçlarının karşılanması ve gelir kaybına uğramamaları için riski en alt düzeye indirecek önlemlerle üretime katılmasına yönelik planların ve teşviklerin sağlanması
- Hasat zamanı emek gücünün organize edilmesi,
- COVID-19 sonrası süreç için güvenilir gıdaya eşit erişim hakkının korunması için acil durum planlanması elzemdir.

Yaşadığımız kriz gıda kıtlığının neden olduğu bir kriz değildir, ancak gerekli önlemler alınmadığından gıda enflasyonu artmaktadır ve Türkiye bir gıda krizine sürüklenmektedir. Tarım sektörünün stratejik konumu nedeniyle tüm tarafların katılımı sağlanarak planlama yapılması şarttır.

Dayanışma içinde en kısa zamanda ve en az kayıpla bu felaketin atlatılması bu önlemlerin tam ve eksiksiz ele alınmasıyla mümkündür.

CHP, iktidarın salgınla mücadele etmemesinden kaynaklanan halk sağlığı krizinin ardından, gıda krizinin de derinleşmemesi için gıda egemenliğini temel alan önlem ve politikaların hayata geçirilmesi yönünde TBMM'de atılacak yasal adımlar ve uygulamalara bütün gücüyle destek vermeye hazırdır ve öncü adımları atmıştır.

Çay Kanunu Teklifi, Tarım Sigortaları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, Çiftçilerin Tarımsal Borçlarının Yapılandırılması Hakkında Kanun Teklifi, Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi hazırlamanın yanı sıra onlarca Soru Önergesi ve Meclis Araştırma Önergesi hazırlayarak TBMM'ye sunulmuştur.



Orhan SARIBAL

CHP Tarım Politikalarından Sorumlu
Genel Başkan Yardımcısı (2018-2020)

CHP Genel Başkan Baş Danışmanı

CHP Parti Meclisi Üyesi

CHP Bursa Milletvekili (25. 26. 27. Dönem)

Orhan SARIBAL Kimdir ?



1966 yılında Erzincan ilinin Refahiye ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini Bursa'da tamamladı. 1984'te Bursa Erkek Lisesi'nden mezun olduktan sonra Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü'nde yükseköğrenimini tamamladı.

1989 yılında Sosyal Demokrat Halkçı Parti'den Bursa İl Genel Meclisi'ne aday olarak siyasete girdi. 2003-2007 yılları arasında CHP Gürsu İlçe Sekreterliği görevini üstlendi. 2004-2014 yılları arasında ise Gürsu Belediye Meclis Üyesi olarak çalıştı.

2005-2007 arasında TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası'nda Bursa Şubesi Yönetim Kurulu Üyeliği yapan Sarıbal, aynı kurumda 2007-2011 ve 2013-2014 yılları arasında İkinci Başkanlık görevini yürüttü.

Doğayı Koruma Derneği (Doğa-Der) Yönetim Kurulu Üyeliği, Gürsu Atatürkçü Düşünce Derneği (ADD) Başkanlığı, Gürsu Esnaf Sanatkârlar Kredi Kefalet Kooperatifi Yönetim Kurulu Üyeliği ve Üst Kurul Delegeliği yapan Orhan Sarıbal; Bursa Gürsu Ziraat Odası, Gürsu Esnaf ve Sanatkârlar Kooperatifi üyesidir.

25, 26 ve 27. dönem Bursa milletvekilidir. TBMM Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu üyesidir. Halen Bursa'da çiftçilikle uğraşmaktadır.

2018-2020 arasında CHP Tarım Politikalarından sorumlu Genel Başkan Yardımcılığı'nı yürütmüş; halen CHP Genel Başkan Baş Danışmanlığı ve CHP Ekonomi Masası Üyesi olarak görev yapmakta ve CHP Parti Meclisi Üyesi olarak aktif siyasette yer almaktadır. Orta düzeyde İngilizce bilen Sarıbal, evli ve 2 çocuk babasıdır.



BİRLİKTE ÜRETİP HAKÇA PAYLAŞACAĞIZ

2021